STRATEGIE PREVENCE A ŘEŠENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI ŽÁKŮ ŠKOLY
šk. rok 2023/2024

Strategie prevence a řešení školní neúspěšnosti je přílohou preventivního programu školy.

Školní neúspěšnost je jedním z vážných problémů, který je třeba v prostředí školy řešit. Nejdůležitější jsou kroky preventivní, tedy vytvoření postupu, který vede k předcházení této neúspěšnosti.
Jedná se zejména o:

- pravidelnou docházku do školy
- systematickou přípravu na vyučování •
- plnění zadaných úkolů
- časté ověřování získaných znalostí a dovedností
- propojování s dalšími předměty a jejich aplikace

Ve středoškolském prostředí je důsledkem školní neúspěšnosti neukončení středoškolského vzdělání nebo úplný odchod ze vzdělání ještě před vykonáním maturitní, resp. závěrečné zkoušky. Ukončení studia s nedostatečnou kvalifikací má za následek vysoké riziko nezaměstnanosti, vzniká závislost na sociálních dávkách, chudoba nebo rozvoj sociálně patologických jevů. V případě nepodnětného rodinného prostředí může být důsledkem, snaha žáka se co nejdříve osamostatnit, získat finanční prostředky bez ohledu na získání kvalifikace.

Možné příčiny školní neúspěšnosti

Neprospěch je způsobem souborem příčin, které je třeba odhalit a přijmout opatření, které směřují k jeho nápravě a prevenci.
K nejčastějším příčinám patří:

a) osobnost dítěte:
    - individuální rozdíly v osobnosti žáků (např. v charakteru, zájmu o učení, v emotivitě, vůli),
    - nezájem žáka o obor nebo nesprávně vybraný obor,
    - speciální vzdělávací potřeby dítěte (např. snížená inteligence, nedostatečná paměť, poruchy učení, nízká odolnost vůči zátěži, poruchy chování, zdravotní komplikace),
    - velmi malá vlastní motivace
    - nesprávné hospodaření s časem

b) odlišné prostředí a životní podmínky:
    - negativní kulturní vlivy prostředí – sociálně patologické jevy (např. mezi vrstevníky, v třídním kolektivu),
    - nepodnětné zázemí:

- rodiče nekontrolují žáka, jestli pravidelně dochází do školy a neplní si školní povinnosti,
- rodiče nezajímá vzdělání jejich dítěte, dítě přestávají finančně podporovat při přípravě na budoucí povolání
- problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole
- vztah s učiteli, kamarády, spolužáci ve třídě.
- problémy se zaměstnavateli (dálkové studium)
- dostupnost

Školní neúspěšnost a následné zanechání vzdělávání je často spojeno s narůstající absencí, následným neplněním povinností žáka školy. Vzniká problém, k jehož řešení je třeba přistupovat komplexně za pomoci samotného žáka, rodiny a školy.

Co považujeme za školní neúspěšnost?
Žák je neúspěšný když:

- obdrží na vysvědčení v prvním nebo druhém pololetí dvě a více nedostatečných
- je nehodnocen v prvním nebo druhém pololetí ze dvou a více předmětů bez vážných důvodů (zdravotní aj.)
- přesáhne školním řádem povolenou absenci (denní studium – 20 % a dálkové studium 40 %) v každém předmětu za příslušné pololetí
- se jeho průměr mezi dvěma pololetími zhorší o více jak 0,5
- neplní dlouhodobě zadané úkoly v jednom a více předmětech
- není připuštěn nebo se sám nezúčastní ani jedné části maturitní/závěrečné zkoušky v řádném termínu
- neuspěje u maturitní/závěrečné zkoušky ze dvou a více jejich částí
- neuspěje u maturitní/závěrečné zkoušky z jedné a více částí ani při druhém opravném termínu

Škola, prostřednictvím školního poradenského pracoviště, musí přistoupit ke kvalitní pedagogické, speciálně-pedagogické a případně psychologické diagnostice žáka, aby byly odhaleny konkrétní příčiny jeho selhávání ve škole. Je důležité, aby byla nastavena taková opatření, která povedou k zamezení poklesu jeho výkonu a povedou k vyřešení výše uvedeného. Školní poradenské pracoviště následně spolupracuje s rodiči/zákonnými zástupci, PPP, SPC popř. OSPODem.

Rizikové faktory pro žáky ohrožené školní neúspěšnosti:

- opakování ročníku
- přestup z jiné školy
- nerespektování pravidel
- obtížná životní situace
- chybějící spolupráce s rodiči/zákonnými zástupci
- malá motivace, nedostatečná vůle, malá zodpovědnost
- nesystematická příprava
- zdravotní problémy
- neschopnost zvládat stres
- vstupní předpoklady

Studijní výsledky a výsledky maturitních a závěrečných zkoušek jsou pravidelně vyhodnocovány:

- na klasifikačních poradách vždy ve čtvrtletí školního roku – průběžné
- po skončení maturitních zkoušek
- po skončení závěrečných zkoušek
- po opravných termínech na podzim nového školního roku
- v pololetí a na konci školního roku – vyhodnocení podpůrných opatření u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

- každé čtvrtletí – žáci s IVP
- po zaslání Souhrnné zprávy o výsledcích MZ z Cermatu

Zdroje pro hodnocení výsledků

- průběžné hodnocení žáků za každé čtvrtletí
- statistiky výsledků žáků za celý školní rok – údaje jsou uváděny ve výroční zprávě
- celkové výsledky dostupné z programu EduPage za daný školní rok
- výsledky maturitních zkoušek
- výsledky závěrečných zkoušek
- souhrnná zpráva o výsledcích MZ z Cermatu
- vlastní zpracování výsledků včetně grafického vyhodnocení

Návrhy řešení školní neúspěšnosti pro školní rok 2022/2023

Je třeba zvolit vhodná opatření dle jednotlivých neúspěšných skupin. Bohužel, na základě předchozích analýz je nejčastější příčinou školní neúspěšnosti velká absence ve výuce a následně nesystematická příprava na vyučování.

Pro zlepšení práce ve výuce, přípravě na vyučování a pro efektivnější komunikaci učitel x žák bychom chtěli v letošním roce obecně:

- pracovat se systémem Moodle a dalšími IT aplikacemi tak, aby je ovládali všichni pedagogové a zeefektivnili tak výuku především u nástavbového studia
- nabídnout žákům možnosti využití výukových zdrojů na základě propojenosti se systémem EduPage
- cílenější rozbor žáků ohrožených školním neúspěchem včetně rozborů studijních výsledků v rámci porad pedagogických pracovníků
- vzájemné konzultace pedagogických pracovníků
- důraznější kontrola práce s těmito žáky ze strany vedení školy a VP
- nastavení společných kritérií pro hodnocení tak, aby bylo v souladu s hodnocením u maturitních zkoušek
- počínaje prvním ročníkem zavést formativní hodnocení v závěru školního roku
- pětistupňovou klasifikaci doplnit/nahradit procentuálním hodnocením

1. **Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami**

- kompenzace nedostatků s pomocí speciálně pedagogických metod
- postupy na základě doporučení PPP/SPC • vytvoření PLPP/IVP – pravidelné vyhodnocování a aktualizace
- zajištění a využívání doporučených kompenzačních pomůcek (notebooky, lupy, elektronické učebnice, kopírované texty apod.)
- vlastní motivace žáka
- individuální přístup
- efektivní komunikace s žákem
- podporování sebedůvěry
- práce s chybou, možnost opravy
- práce s žákem a důsledná kontrola třídním učitelem
- efektivnější spolupráce se zákonnými zástupci

- práce s IT aplikacemi

2. **Žáci denního studia bez SVP s nehodnocenými předměty popř. hodnocenými nedostatečně**
   - zjištění příčin neúspěšnosti
   - práce s žákem a důsledná kontrola třídním učitelem
   - stanovení povinné hranice možné absence, akceptovatelná absence v daném předmětu za příslušné pololetí je stanovena na 20 % odučených hodin
   - v případě překročení povolené absence je žák povinen vykonat tzv. absenční přezkoušení, které se skládá ze tří částí – písemná práce/test, ústní zkouška, vypracování práce na vybrané téma
   - nabídka doučování nebo využívání konzultačních hodin
   - vytvoření plánu pro dostudování látky
   - u nezletilých žáků pravidelná spolupráce se zákonnými zástupci
   - u nezletilých žáků pravidelná spolupráce s OSPODem při řešení neodůvodněné vysoké absence
   - pravidelná kontrola docházky a výsledků vzdělávání ze strany třídního učitele • systematická domácí příprava
   - podpora pro zvládnutí zameškaného učiva – možnost využití PC učebny v odpoledních hodinách, vytvoření harmonogramu pro doučení a dopracování zameškaného učiva – rozložení do několika částí
   - vhodná motivace žáka, efektivní komunikace, podporování sebedůvěry
   - práce s chybou, možnost opravy • realizace programů zaměřených na sociálně patologické jevy
   - v případě, že se žák zameškané učivo nezvládá doučit, nabídnout mu opakování ročníku (velmi důležité před nástupem do posledního ročníku a podání přihlášky k MZ) a tím eliminovat neúspěšnost při vykonání maturitní zkoušky popř. nezvládnutí učiva v posledním ročníku studia.
   - efektivnější spolupráce se zákonnými zástupci
   - práce s IT aplikacemi

3. **Žáci posledních ročníků skládající maturitní/závěrečnou zkoušku**
   - pravidelná docházka do výuky (stanovení povinné účasti 20 % u denního studia v jednotlivém předmětu)
   - práce s žákem a důsledná kontrola třídním učitelem
   - kladení důrazu na pravidelnou a systematickou přípravu
   - procvičování dovedností k vykonání jednotlivých částí maturitní/závěrečné zkoušky • zvládání stresu a osvojování si technik duševní hygieny
   - intenzivní opakování a prověřování znalostí včetně rozboru chyb
   - péče o svoje zdraví • nabídka možnosti využití výukových zdrojů
   - opakovaně zdůrazňovat nevhodnost stahování četby z internetu
   - CJL a cizí jazyk: vysvětlení žákům metodiku postupu vypracování různých typů úkolů v didaktických testech

- nacvičení formou domácích i školních prací psaní slohových písemných prací
- ústní zkoušení realizovat dle struktury ústní MZ před fiktivní maturitní komisí ve všech maturitních předmětech
- dotazníkové šetření u žáků končících ročníků popř. i 3. ročníků týkající se přípravy (i domácí) k maturitní zkoušce
- práce s IT aplikacemi
- využít ke kontrole připravenosti k MZ také SCIO testy – Maturitní trénink

- V rámci prevence školní neúspěšnosti je třeba včasně vyhledávat žáky, kteří jsou touto školní neúspěšností ohroženi. Na této prevenci se podílí všichni pedagogičtí pracovníci a vzájemně se informují. Důležité je včasné předávání informací o průběžné docházce, chování, plnění školní povinností, řešení vzniklých problémů, kontaktů se zákonnými zástupci.
- Případné problematické chování je třeba okamžitě zaznamenat v systému EduPage popř. v systému SVI (u nezletilých žáků).

Motivační faktory v rámci prevence neúspěšnosti:

- oceňování žáků s výbornými studijními výsledky (stipendium)
- oceňování žáků s výbornými studijními výsledky u MZ a ZZ
- pomoc při zajišťování školních projektů
- zapojení a aktivní práce ve Školním parlamentu
- zapojování žáků v SOČ
- zapojování žáků v mimoškolních aktivitách
- zvýhodnění žáků s výbornými výsledky při výběru účasti na prestižních nebo propagačních akcích školy

Situace ve škole řeší

• vyučující předmětu: informuje TU, navrhuje opatření popř. popisuje příčiny
• třídní učitel: informuje zákonné zástupce nezletilých žáků, zajišťuje společné schůzky vyučujících a zákonných zástupců, pořizuje zápis ze schůzek, rozhoduje o vypracování PLPP, koordinuje vypracování IVP a jejich pravidelných vyhodnocování

Školní poradenské pracoviště:

- výchovný poradce: účastní se jednání se ZZ a TU, eviduje doporučení z PPP nebo SPC, seznamuje s ním ostatní kolegy, komunikuje s PPP a SPC a zasílá vyhodnocování IVP PPP/SPC.
- metodik prevence: zajištuje preventivní aktivity ve spolupráci s vyučujícími, VP a žáky, podílí se na řešení školní neúspěšnosti v rámci ŠPP
- zástupce ředitele: vede evidenci žáků s doporučeními z PPP/SPC ve školní matrice
- ředitel školy (zástupce ředitele školy): koordinuje výše uvedené a v případě nutnosti zajištuje další opatření.

Každý vyučující má určené konzultační hodiny, které jsou veřejně přístupné na internetových stránkách školy. V rámci těchto hodin, po domluvě i mimo ně, umožní vyučující konzultace popř. doučování a doložitelně si vede evidenci žáků a formu práce s nimi.
Selžou-li všechna opatření a žák je ve studiu neúspěšný, je třeba zvážit možnost opakování ročníku nebo poskytnout žákovi a jeho ZZ zástupcům informace o možnosti změny oboru vzdělání.
Nejdůležitějším je prevence, předcházení a zamezení vzniku školní neúspěšnosti žáka.

Ve Frýdku-Místku dne 27. září 2023